

1000230453668

ikt. szám: FPH144 /4571 - 2 /2023

tárgy: Javaslat a fővárosi hajléktalanellátó rendszer biztonságos működésének fenntartásával kapcsolatos döntésekre

előkészítő: Szociálpolitikai Főosztály

Előterjesztés

a Közgyűlés részére

Tisztelt Közgyűlés!

Budapest Főváros Önkormányzata (a továbbiakban: Főváros vagy Fővárosi Önkormányzat) Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 23. § (4) 18. pontjában meghatározott közfeladata a hajléktalanellátás biztosítása. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 88. § (2) bekezdése értelmében a Fővárosi Önkormányzat köteles gondoskodni a hajléktalanok otthonának, a hajléktalan személyek rehabilitációs intézményének, valamint a hajléktalanok éjjeli menedékhelyének és átmeneti szállásának megszervezéséről és fenntartásáról.

Ezeknek a feladatoknak az ellátására a Főváros az ország legnagyobb hajléktalanellátó intézményét, a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményeit (a továbbiakban BMSZKI) tartja fent. A BMSZKI fedél nélküli személyeknek és családoknak 10 átmeneti szálláson, 6 éjjeli menedékhelyen és 3 családok átmeneti otthonában biztosít ellátást, emellett nappali melegedőt, utcai szociális munkát és komplex egészségügyi szolgáltatásokat is nyújt a rászorulóknak.

A Fővárosi Önkormányzat a közfeladatának ellátásához, a szolgáltatás teljeskörűsége érdekében kialakította a Budapesti Hajléktalanügyi Konzorcium modelljét is, amelyben a Főváros által biztosított pénzügyi támogatás ellátási igényekre reflektáló felhasználását a Menhely Alapítvány és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület koordinálják, valamint szerepet vállalnak a szolgáltatások nyújtásában is.

A fővárosi hajléktalanellátó intézményrendszer jelenleg a Szociális Ágazati Portál adatai szerint 5211 szállásnyújtó férőhellyel működik. Ebből 2055 férőhely éjjeli menedékhely, 3067 férőhely hajléktalan személyek átmeneti szállása, 89 férőhely hajléktalanok otthona, melyekhez több, mint 500 időszakos férőhely megnyitására van lehetőség a téli krízisidőszakban. Fentiek mellett 3793 fő kapacitással működik nappali melegedő. A Fővárosi Önkormányzat a BMSZKI-n keresztül ezen férőhelyek csaknem felét tartja fenn (46%).

Közel 1000 férőhelyen – piaci alapú szolgáltatásnál jelentősen alacsonyabb díjon igénybevehető – úgynevezett kereskedelmi férőhely (munkásszállás) fenntartásáról is gondoskodik a BMSZKI, ahol a hajléktalanná válás megelőzése vagy az onnan történő kitörés támogatása hangsúlyos, elsődleges cél.

A fővárosi ellátórendszer fontos részét képezik Magyar Evangéliumi Testvérközösség (a továbbiakban: MET) és az Oltalom Karitatív Egyesület (a továbbiakban: Oltalom) által fenntartott, sokrétű szolgáltatásokat biztosító intézmények, melyek működése került most komoly veszélybe.

A MET és az Oltalom Budapesten 200 + 60 (időszakos) éjjeli menedékhely férőhelyet, 114 átmeneti szállás férőhelyet és 28 családok átmeneti otthona férőhelyet tart fenn, jelentős részben a VIII. Kerületi, Dankó utcai telephelyein. Ugyanitt működtetnek két nappali megeledőt (90 és 100 fős kapacitással) és egy jelentős adagszámmal működő népkonyhát is, továbbá itt van a bázisa a MET V. kerületben működő utcai gondozó szolgálatnak is (ami krízisautóként egész Budapesten és Pest megyében is dolgozik). Végül, szintén a Dankó utcában működtetnek egy 30 ágyas ápolási osztályt, az öt Budapesten lévő, területi ellátási kötelezettség nélküli 24 órás háziorvosi ügyelet egyikét, és további egészségügyi szolgáltatásokat is. A MET – Oltalom részesedése a fővárosi ellátásból (arányaiban) az éjjeli menedékhelyek tekintetében a legjelentősebb: a Fővárosi után ők tartják fenn a legtöbb ilyen férőhelyet.

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség egyházi státuszának rendezésével kapcsolatban a magyar állam immár tizenkét éve az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának sorozatosan elmarasztaló döntései ellenére adós. Miközben az egyes elmarasztaló döntésekből közvetlenül következő (pl az eddigi legmagasabb strasbourgi kártérítés kifizetésére vonatkozó) kötelezettségét a magyar állam teljesíti, a jogsértés alapját, a teljes jogú egyházi státusz visszavonását továbbra sem orvosolja. Ez a jogi helyzet vezetett oda, hogy a MET nem kaphatja meg a más egyházaknak járó normatívát, ez pedig egy évtizednyi kálváriajárás után mostanra odáig vezetett, hogy a fővárosi hajléktalanellátás érdemi részét képviselő szociális szolgáltatásainak nyújtása végveszélybe került, miközben a fővárosi ellátási érdekeket, illetve a téli krízisidőszak szociális és életvédelmi feladatainak a megfelelő ellátását egyaránt veszélyeztetné, ha a MET és az Oltalom által biztosított szolgáltatások eltűnnének a fővárosi szociális ellátórendszerből.

Budapesten hosszú ideig a közterületi hajléktalanság csökkenése mellett csökkent az éjjeli menedékhelyeket igénybe vevők átlagos száma is. Ez a csökkenő tendencia azonban az elmúlt egy évben a gazdasági helyzet romlásával párhuzamosan megfordult, ennek során számottevő mértékben növekedett az éjjeli menedékhelyeket igénybe vevők száma, miközben – nem kis részben az energiaválság és az azzal kapcsolatos kormányzati támogatás hiánya miatt – az éjjeli menedékhelyeken elérhető civil férőhelyek száma csökkent. A kapacitások további, jelentős csökkenése a növekvő igénybevétel, illetve a közterületi hajléktalanság csökkentésére irányuló erőfeszítések mellett annak az ország más városaival szemben a fővárosi ellátórendszerrel kapcsolatban évek óta fel sem merülő problémának a kialakulásához vezethetne, hogy a téli krízisidőszakban mennyiségi hiány mutatkozna éjjeli menedékhely férőhelyekből.

A MET és az Oltalom által működtetett nappali megeledő, éjjeli menedékhely, átmeneti szállás és kórházi kapacitások azonnali ellehetetlenülése pont most, közvetlenül a téli krízisidőszak előtt jelentős problémát okozna a budapesti hajléktalanellátásban, és – széleskörű összefogás és hatékony válságkezelés mellett is – nehéz volna megelőzni, hogy az ne járjon a közterületi hajléktalanság növekedésével. A rossz egészségi állapotú, ápolásra szoruló, illetve akadálymentes elhelyezést igénylő hajléktalan emberek más ellátási egységeken belül történő megfelelő ellátása pedig rövidtávon megoldhatatlan volna. A budapesti családok átmeneti otthonai lényegében folyamatosan 100 százalékos kihasználtsággal, várólistákkal működnek, ezért ugyancsak jelentős problémát okozna a MET és az Oltalom által működtetett kapacitások azonnali megszűnése.

A fővárosi szociális ellátórendszer biztonságos működésének biztosítása érdekében szükség van arra, hogy intézkedéseinkkel biztosítsuk, hogy a MET és az Oltalom támogató szolgáltatásai továbbra is működhessenek, hiszen ezek a rászorulókat ellátása érdekében nemcsak kulcsfontosságúak, de a téli krízisidőszak közeledtével és az energiaválság, magas infláció társadalmi hatásait tekintve sok esetben az emberi élet megóvása tekintetében is szereppel bírnak.

Azt javaslom ezért, hogy a Fővárosi Közgyűlés fejezze ki elvi egyetértését azzal, hogy a BMSZKI létesítsen munkaviszonyt a MET és az Oltalom érintett szolgáltatásainak nyújtásában közreműködő munkavállalókkal,

valamint közérdekű kötelezettségvállalásként biztosítsa, hogy a munkavállalók munkavégzésének helye a MET és az Oltalom intézményeiben legyen. Ezen a módon biztosítható, hogy a szociális ellátást nyújtó munkavállalók folytathassák a hajléktalanellátásban kifejtett, nélkülözhetetlen tevékenységüket, a foglalkoztatásukhoz kapcsolódó közterhek megfizetése mellett. A Fővárosi Közgyűlés elvi támogatása alapján a Fővárosi Önkormányzat részéről szükséges konkrét intézkedéseket a főpolgármester a jogszabályi keretek között maga teszi meg, figyelemmel arra, hogy a kritikus helyzet megoldása a Fővárosi Közgyűlés következő üléséig nem halasztható.

Kérem a Tisztelt Fővárosi Közgyűlést, hogy a kialakult helyzet átmeneti megoldása és a fővárosi hajléktalanellátás stabilizálása érdekében az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatot támogatni szíveskedjenek.

Határozati javaslat

A Fővárosi Közgyűlés úgy dönt, hogy:

1.

elvi egyetértését fejezi ki azzal, hogy a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei munkaviszonyt létesítsen a Magyar Evangéliumi Testvérközösségnek és az Oltalom Karitatív Egyesületnek a budapesti hajléktalanellátás részét képező, a finanszírozását tekintve bizonytalan helyzetbe került tevékenységében közreműködő természetes személyekkel, majd a jogszabályi keretek között az így rendelkezésre álló humánerőforrást az érintettek által jelenleg is végzett tevékenység szolgálatába állítsa, egyben felkéri a főpolgármestert, hogy az ehhez szükséges intézkedéseket a jogszabályi keretek között saját hatáskörben tegye meg.

határidő: azonnal
felelős: főpolgármester

Határozathozatal módja:

A határozathozatal egyszerű szavazattöbbséget igényel.

Kelt Budapesten, a minősített elektronikus aláírásban foglalt időbélyegzőben szereplő időpontban.

Karácsony Gergely
Főpolgármester

Láttam:

dr. Számadó Tamás
főjegyző